

Hankeavustus kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä

Sivistys- ja kulttuurilautakunta 11.03.2026 § 38
915/00.01.05/2026

Perusopetuksen oppilasmäärä on kääntymässä koko Suomessa voimakkaaseen laskuun. Väestönmuutos vaikuttaa perusopetuksen järjestämisen edellytyksiin erityisesti pienissä kunnissa. Tilastokeskuksen väestötilaston ja väestöennusteen mukaan perusopetusikäisten 7–15-vuotiaiden ikäluokka pienenee vuosina 2023–2040 noin 95 000 oppilaalla (17 %) Manner-Suomen alueella. Osassa maakunnista ikäluokka vähenee jopa noin 40 prosentilla. Vuonna 2024 Manner-Suomessa oli jo noin 100 kuntaa, joissa lapsia syntyi vuodessa enintään yhden koululuokallisen (20 lasta) verran.

Jyväskylän yliopiston vuonna 2025 toteuttamaan selvitykseen vastanneista kunnista noin puolet teki parhaillaan yhteistyötä muiden opetuksen järjestäjien kanssa. Yhteistyö oli kuitenkin luonteeltaan hyvin eri tasoista. Kuntien välinen yhteistyö nähtiin monissa kunnissa välttämättömänä tulevaisuudessa, erityisesti kuntien raja-alueilla sekä pienissä ja harvaan asutuissa kunnissa. Toisaalta yhteistyön toteuttaminen edellyttää paljon suunnittelua ja kehittämistä ja siihen kaivattiin kannustimia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on avannut haettavaksi hankeavustuksen kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä. Haettavana on 8 miljoonaa euroa. Hakuaika päättyy 23.4.2026.

Valtionavustuksella vahvistetaan kuntien välisen yhteistyön kehittämistä perusopetuksen yhdenvertaisen saavutettavuuden turvaamiseksi koko maan alueella. Avustuksella vahvistetaan lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista.

Avustuksella edistetään lähikouluperiaatteen toteutumista kuntarajat ylittäen. Avustus kohdentuu erityisesti väestökehitykseltään vaikeassa asemassa oleviin pieneneviin kuntiin. Avustuksen hakemisessa edellytetään kuntien yhteistyöhankkeita, joko pienten kuntien yhteistyönä tai suuremman ja pienemmän tai pienempien kuntien yhteistyöhankkeena.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on suunnitellut hakevansa hankeavustusta kuntien välisen yhteistyön kehittämiseen yhdessä Virtojen, Ruoveden, Juupajoen ja Kuhmoisen kanssa. Hankkeessa yhteistyökumppanina on mahdollisesti myös Orivesi. Kaikki kyseiset kunnat kuuluvat Pirkanmaan maakuntaan. Kunnat valmistelivat asiaa yhteistyökokouksessaan 19.2.2026. Tavoitteena on kehittää kuntien välistä yhteistyötä perusopetuksen osalta. Kyseiset kunnat täyttävät hakemuksen kriteerit yhdessä.

Valmistelu ja lisätiedot:
sivistysjohtaja Kari Tolonen
kari.tolonen(at)taidekaupunki.fi, p. 050 516 8854

Toimivalta

Hallintosääntö § 23 kohta 7

Esittelijä

Sivistysjohtaja Kari Tolonen

Päätösesitys

Sivistys- ja kulttuurilautakunta päättää myöntää luvan erityisopettaja koordinaattori Sanna-Riina Vuorenmaalle ja sivistysjohtaja Kari Toloselle hakea hankeavustusta kuntien välisen yhteistyön kehittämiseen yhdessä Virtain kaupungin, Ruoveden kunnan, Juupajoen kunnan ja Kuhmoisten kunnan kanssa.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.